

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด และศึกษาถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาค้นคว้าจากระบบงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด กฎหมายข้อบังคับต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์ ข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด รายงานกิจการของสหกรณ์ และหนังสือต่างๆที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี และยังสอบถามโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีซึ่งได้แก่ ผู้จัดการ รองผู้จัดการ สมุห์บัญชี ผู้อำนวยการ หัวหน้างานการเงิน เจ้าหน้าที่การเงิน หัวหน้างานสวนดอก เจ้าหน้าที่สวนดอก หัวหน้างานคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ เจ้าหน้าที่งานคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ หัวหน้างานบัญชีและทะเบียนหุ้น - หนี้ เจ้าหน้าที่งานบัญชีและทะเบียนหุ้น - หนี้ หัวหน้างานสินเชื่อ และ เจ้าหน้าที่งานสินเชื่อ

บทสัมภาษณ์แบ่งตามสายงานที่รับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ บทสัมภาษณ์ฝ่ายงานคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ บทสัมภาษณ์ฝ่ายงานการเงินและสินเชื่อ บทสัมภาษณ์ฝ่ายงานบัญชีและทะเบียนหุ้น - หนี้ และบทสัมภาษณ์ทั่วไป

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ได้ทำการศึกษาโดยแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด
2. ปัญหาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย

เชียงใหม่ จำกัด

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

ในการศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศของสหกรณ์ และขั้นตอนในการหาข้อมูลและกระบวนการในการจัดหาสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการในการวางแผน ควบคุม และดำเนินงานในธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยตัวเองในหมู่สมาชิก โดยมีได้มุ่งแสวงหาผลกำไร

สหกรณ์ดำเนินงานภายใต้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และเพื่อให้การปฏิบัติงานทางด้านบัญชีและการรายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ต่างๆเป็นแนวทางเดียวกันรวมทั้งสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป สหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นอกจากนี้สหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

โครงสร้างการจัดองค์กรของสหกรณ์แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้ที่มอบหมายงานให้ฝ่ายจัดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานหรือนโยบายที่คณะกรรมการได้กำหนด โดยมีระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์เป็นแนวทางปฏิบัติงาน

ในการดำเนินงานของสหกรณ์จะกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ในข้อบังคับโดยมีรากฐานมาจากความต้องการของสมาชิก ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ได้แก่ การสะสมค่าหุ้นของสมาชิก การให้เงินกู้แก่สมาชิก การให้กู้แก่สหกรณ์อื่น และการรับฝากเงินจากสมาชิก

ระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นไปตามหลักการบัญชีคู่ บันทึกบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยใช้เกณฑ์พึงรับพึงจ่าย การลงบัญชีทุกครั้งจะต้องจำแนกรายการเงินที่ปรากฏในเอกสารประกอบการลงบัญชีประเภทต่างๆ เสียก่อน แล้วจึงบันทึกไว้ในสมุดบันทึกรายการขั้นต้นและผ่านรายการไปบันทึกลงในบัญชีแยกประเภทที่กำหนดไว้ในสมุดรวมบัญชีทั่วไป หรือสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องทราบประเภทรายการเงินที่แยกย่อยออกไปอีกก็จัดให้มีบัญชีย่อยหรือทะเบียนตามต้องการ

งบการเงินของสหกรณ์ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด งบการเงินจะต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้ง การตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์นั้นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้ง การตรวจสอบบัญชีนั้นตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์

กำหนด เมื่อผู้สอบบัญชีทำการตรวจสอบบัญชีแล้วจะจัดทำรายงานผู้สอบบัญชีเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงิน

การพัฒนาโปรแกรมที่ใช้ในระบบงานสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเป็นผู้ทำการพัฒนา ซึ่งโปรแกรมที่ใช้ในปัจจุบันเป็นโปรแกรมแรก ก่อนหน้านี้อหกรณ์ใช้การประมวลผลด้วยมือ สหกรณ์ได้นำระบบเครือข่ายท้องถิ่น(LAN) ครอบคลุมจากคำว่า Local Area Network) เข้ามาใช้ในการติดต่อสื่อสารสารสนเทศภายในสำนักงานใหญ่ และติดต่อระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาสวนดอก

ระบบงานสารสนเทศทางการบัญชีสหกรณ์ได้แก่ ระบบงานบริหารสหกรณ์ ระบบงานเงินรับฝากสหกรณ์ และระบบงานบัญชีแยกประเภท ระบบงานบริหารสหกรณ์เป็นระบบงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ค่าหุ้นของสมาชิก และเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก ระบบงานเงินรับฝากสหกรณ์เป็นระบบงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการรับฝาก ถอน และโอนเงินรับฝากให้กับสมาชิก ระบบงานบัญชีแยกประเภทเป็นระบบงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานทางด้านบัญชี ระบบงานบริหารสหกรณ์และระบบงานเงินรับฝากเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งผลลัพธ์(Output) ที่ได้จากการประมวลผลของ 2 ระบบงานนี้ จะเป็นข้อมูลนำเข้า (Input) ในระบบงานบัญชีแยกประเภท

สหกรณ์ได้จัดระบบการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีทั่วไปโดยมีการกำหนดการควบคุมการใช้ระบบสารสนเทศเช่น การกำหนดขอบเขตการใช้งาน การจัดจ้างเจ้าหน้าที่ให้มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งหน้าที่ และการป้องกันการหยุดชะงักของระบบงาน เช่น การจัดให้มีเครื่องสำรองไฟฟ้า มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำรอง และการสำรองข้อมูลเป็นต้น นอกจากนี้สหกรณ์ยังได้จัดระบบการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีเฉพาะระบบงานซึ่งได้แก่ การควบคุมการนำเข้าข้อมูลโดยการตั้งโปรแกรมเพื่อป้องกันการป้อนข้อมูลที่ผิด เช่น ในช่องเลขที่สมาชิกระบบจะยอมรับเฉพาะตัวเลขเท่านั้น การตรวจทานขอรวมเช่น การยื่นกู้ซ้ำ 2 ครั้งเครื่องจะแจ้งให้ทราบว่ามีการยื่นกู้ซ้ำ การควบคุมการประมวลผลเช่น โปรแกรมจะแสดงข้อความกลับให้รู้ว่าข้อมูลที่บันทึกไปถูกหรือไม่ และการควบคุมการเสนอข้อมูลออกเช่น การกำหนดผู้รับผิดชอบในรายงานหรือผลลัพธ์(Output)ที่ถูกจัดพิมพ์ออกมา

ปัญหาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

ในการศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ผู้ศึกษาได้พบปัญหาในระบบสารสนเทศทางการบัญชีซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับตัวเครื่องและอุปกรณ์(Hardware) และชุดคำสั่ง(Software) ได้แก่ การทำงานของ Central LAN Server ซึ่งเป็นตัวหลักในการเชื่อมโยงเครือข่ายมีประสิทธิภาพในการทำงานไม่สอดคล้องกับคอมพิวเตอร์ในเครือข่าย และการทำงานที่ช้าช้อนเนื่องจากระบบงานบัญชีแยกประเภทไม่เชื่อมโยงกับระบบงานบริหารสหกรณ์และระบบงานเงินรับฝากซึ่งทั้ง 2 ระบบงานนี้เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ทำให้ต้องเสียเวลาในการนำเอาผลลัพธ์(Output) จาก 2 ระบบงานนี้เข้ามาเป็นข้อมูลนำเข้า(Input)ในระบบงานบัญชีแยกประเภทอีกครั้งหนึ่ง

ปัญหาทางด้านบุคลากรได้แก่ จำนวนบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่

ปัญหาการรายงานผลการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ทางสหกรณ์ไม่ได้กำหนดระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านคอมพิวเตอร์(User Manual) และการไม่จัดทำรายงานปัญหาและอุปสรรคในการประมวลผลข้อมูลซึ่งจะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาต่อจากนี้ไม่มีแนวทางในการปฏิบัติจะทำให้เสียเวลาในการแก้ไขปัญหา

ปัญหาทางด้านระบบรักษาความปลอดภัย ได้แก่ ทางสหกรณ์ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานฉุกเฉิน เพื่อเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น และภายในห้องคอมพิวเตอร์ไม่ได้ติดตั้งเครื่องเตือนภัยเช่น เครื่องจับควันไฟ เครื่องจับความร้อน และเครื่องวัดความชื้น

ปัญหาการตรวจสอบภายในได้แก่ สหกรณ์ไม่ได้กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบภายในทางด้านคอมพิวเตอร์ และการตรวจสอบภายในที่ตรวจสอบในปัจจุบัน ไม่ได้ครอบคลุมงานคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการในการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ผู้ศึกษาขอเสนอแนะดังนี้

1. การควบคุม การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมในกรณีเร่งด่วนเป็นการชั่วคราว

ในบางครั้งอาจจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมอย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามกระบวนการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมตามที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ จึงควรมีวิธีการควบคุมดังต่อไปนี้มาใช้ทดแทน

1.1 ควรกำหนดว่าจะสามารถปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมอย่างเร่งด่วนเป็นการ

ชั่วคราวได้ในกรณีใดบ้าง

1.2 มอบหมายให้พนักงานชั้นบริหารที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมตรวจสอบคำสั่งที่มีการแก้ไข โดยละเอียด

1.3 ให้จัดทำรายงานการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมในกรณีนี้เสนอต่อพนักงานชั้นบริหารที่รับผิดชอบให้ทราบโดยละเอียดทันที

1.4 หลังจากการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมในกรณีเร่งด่วนเป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ทบทวนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมดังกล่าวใหม่ตามกระบวนการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมตามปกติ

1.5 ควรห้ามใช้วิธีแก้ไข โปรแกรมหลัก(object program) โดยตรง หรือแก้ไขผ่านทาง จอภาพและเป็นพิมพ์ของศูนย์บริการข้อมูล(console) ทั้งนี้เพราะวิธีการแก้ไขดังกล่าวจะไม่ปรากฏร่องรอยของการแก้ไขให้ตรวจสอบ

2. คู่มือสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์

สหกรณ์ควรจัดให้มีคู่มือสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์ซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดปัญหาสามารถเปิดคู่มือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องปรึกษาเจ้าหน้าที่ฝ่ายคอมพิวเตอร์และสารสนเทศซึ่งกำลังขาดแคลนบุคลากร นอกจากนี้คู่มือสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์ยังช่วยป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากผู้ใช้ข้อมูลหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองหรือผู้ใช้ข้อมูลอาจไว้วางใจข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์มากเกินไปทำให้ละเลยไม่ตรวจสอบข้อมูลบางชนิดที่จำเป็นต้องตรวจสอบก่อนนำไปใช้

คู่มือสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ว่าด้วยข้อมูลที่ใช้ในการประมวลผล (Input) และข้อมูลที่ได้จากการประมวลผล (Output) ถ้อยคำที่ใช้ในคู่มือดังกล่าวจะต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ควรมีภาพประกอบแสดงวิธีการออกแบบฟอร์มต่างๆ และมีวิธีปฏิบัติทุกขั้นตอนโดยละเอียด นอกจากนี้ควรตรวจสอบการใช้รายงานที่ได้จากการประมวลผลเป็นครั้งคราว เพื่อความมีการนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

3. การควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้บันทึกข้อมูล

สหกรณ์ควรใช้เครื่องปรับอากาศขึ้นเพื่อรักษาอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสมในการเก็บรักษาอุปกรณ์เก็บข้อมูลทั้งในห้องคอมพิวเตอร์ ห้องเก็บอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ และสถานที่ภายนอกที่ใช้เก็บอุปกรณ์ที่บันทึกข้อมูลสำรองไว้ใช้ยามฉุกเฉิน (Backup) นอกจากนี้จะต้องระมัดระวังความเสียหายที่เกิดจากการแพร่สนามแม่เหล็กของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และต้นกำเนิดพลังงานอื่นๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เก็บอุปกรณ์

อันตรายที่เกิดจากไฟไหม้เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรรหาทางควบคุมและป้องกันไว้ หากเกิดไฟไหม้สถานที่ใกล้ๆ ที่เก็บอุปกรณ์ความร้อนจะทำลายข้อมูลที่บ้านที่กไว้ได้ และถ้าอุปกรณ์ดังกล่าวเปียกน้ำที่ใช้ดับเพลิงก็ย่อมจะเสียหายมากขึ้น

การใช้เครื่องจับควันไฟจะช่วยเตือนภัยก่อนเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงได้อีกวิธีการหนึ่ง

4. แผนการรักษาความปลอดภัย

สหกรณ์ควรมีแผนการรักษาความปลอดภัยที่สามารถให้ความคุ้มครองป้องกันข้อมูล บุคคลผู้ปฏิบัติงานและทรัพย์สินต่างๆ ที่ใช้ในการประมวลผลให้ได้รับความปลอดภัยหรือแก้ไขปัญหาระบบที่เสียหายให้กลับคืนสู่สภาวะปกติใช้งานได้โดยไม่ขาดตอนและคณะกรรมการควรพิจารณากำหนดวิธีการปฏิบัติงานในกรณีฉุกเฉินเตรียมไว้ตลอดเวลา นอกจากนี้ควรให้ผู้ตรวจสอบดำเนินการประเมินขอบเขตและการปฏิบัติตามแผนการรักษาความปลอดภัยด้วย

5. การประมวลผลในระบบการประมวลผลแบบตรง (On-line Processing)

เนื่องจากสหกรณ์มีแผนการในการนำระบบ On-line Processing เข้ามาใช้ประมวลผลในระบบงานของสหกรณ์ ซึ่งระบบ On-line Processing คือการนำเครื่องมือสื่อสารมาใช้สำหรับรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องพ่วงรับ-ส่งข้อมูลปลายทาง(Terminal) กับหน่วยประมวลผลกลางซึ่งการควบคุมในระบบ On-line Processing นี้จะยุ่งยากกว่าการประมวลผลในระบบการประมวลผลแบบลำดับ(Batch Processing) เพราะต้องจัดให้มีการควบคุมทั้งด้าน ชุดคำสั่ง (Software) และ ตัวเครื่องและอุปกรณ์(Hardware) ฝ่ายบริหารและฝ่ายตรวจสอบจะต้องศึกษาวิธีการควบคุมที่นำมาใช้ทั้งหมดโดยละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่าระบบการควบคุมดังกล่าวเชื่อถือได้ และปลอดภัยต่อการประมวลผล